

Valga maakonnas, Otepää vallas, Kääriku külas, Lõõndre kinnistul (registriosa 17112950, katastritunnus 63601:002:2442, edaspidi *Lõõndre kinnistu*) raiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine.

1. OTSUSTUS

Lähtudes Mapomets OÜ volitatud esindaja Magnar Alevi 03.10.2024 esitatud metsateatistest aegjärksete raiete teostamiseks ja kahjustustest teatamiseks, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Lõõndre kinnistu eraldisel 8 metsakaitseekspertiisi akti alusel lubatud sanitaarraie ning eraldisel 10 metsateatisega kavandatava aegjärkse raie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Raie registreerimisel arvestada järgmise keskkonnameetmega:

1.2.1 Elustiku mitmekesisus eraldisel 8 lubatud 0,35 ha suurusel sanitaarraialal säilib, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alaliseks. Alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Mapomets OÜ volitatud esindaja Magnar Alev esitas 03.10.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega teatati metsakahjustusest Lõõndre kinnistu eraldisel 8 ning kavandati aegjärkset raie eraldisel 10. Metsateatised on kantud metssaressursi arvestuse riiklikusse registrisse vastavalt nr 50001065399 ja 50001065400 all. Aegjärkset raie on kavandatud 1,38 ha suurusel alal raiemahuga 240 tm ja sanitaarraiet on lubatud metsakaitseekspertiisi alusel 0,35 ha ulatuses raiemahuga 51 tm, kokku on raieid lubatud mahuga 291 tm. Raiealad paiknevad Otepää looduslal ja Otepää linnualal ning Otepää looduspargi Vanamõisa-Restu piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224

„Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Aegjärgset raiet eraldisel 10 on kavandatud 1,38 ha suurusel alal raiemahuga 240 tm.

Aegjärgse raie korral raiutakse uuendamisele kuuluvas metsas puid hajali üle raielangi mitme raiejärguna. Eraldisel 10 kavandatakse aegjärgse raie viimast järku, mille käigus raiutakse kogu I rinne, välja arvatud seemne- ja säilikuud. Kuupäeval 30.01.2025 Metsahoiu vanemspetsialisti Henri Heimola poolt teostatud välitöö andmetel kasvab eraldisel 10 Metsa majandamise eeskirja § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid 1514 tk ühe hektari kohta (971 vahtrat ja 543 jalakat).

Kahjustust leidis eraldisel 8 kokku 0,35 ha suurusel alal, mahuga ca 51 tm. Kahjustuse maht eraldise 8 puistu tagavarast oli 43%, tervete puude täius peale kahjustatud puude raiet jääb ca 22%.

Metsakaitseeksperdi aktiga lubatud sanitaarraie käigus raiutakse eraldisel 8 kuusekooreüraski kahjustuse tõttu surnud puud, elujõuetuseni kahjustatud puud ning tormiga murdunud puud, tegemist on juba hukkunud puistu koristamisega ja raie tagajärjel jääb ala lagedaks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Lõõndre kinnistu asub Valga maakonnas, Otepää vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib 01.10.2013 kehtestatud Otepää valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud sanitaar- ja aegjärgse raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta.

Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raieid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Lõõndre kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspirkonnas. Kavandatud raietega ei piirne teisi registreeritud raieid, samuti ei ole raieid registreeritud kavandatud raie 30-meetrise ulatusega mõjualas. Kavandatud raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Lõõndre kinnistu eraldisel 8 kasvab raieküps kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis ja eraldisel 10 kasvab raieküps kuuse enamusega puistu sinilille kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud - ja metsakaitseeksperimentiisiga lubatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raietega piirneval alal võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, raied ei paikne märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Metsakaitseeksperimentiisiga eraldisel 8 lubatud sanitaarraieala mõjualas (30m) asub projekteeritav metsavajakute looduskaitseala sihtkaitsevöönd.

Eraldisel 10 kavandatud aegjärgne raie jääb osaliselt Kopsu järve kalda piiranguvööndisse.

Kavandatud - ja metsakaitseeksperimentiisiga lubatud raieala jääb Otepää looduspargi Vanamõisa-Restu piiranguvööndisse. Otepää looduspargi kaitse-eesmärgid on loetletud Otepää looduspargi kaitse-eeskirjas.² Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 14.

Otepää looduspark hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Otepää linnu- ja loodusala.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega:

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

² Vabariigi Valitsuse 01.12.2016 määrus nr 135.

Vesi- Lõõndre kinnistu eraldise 10 raieala jääb osaliselt Kopsu järve kalda piiranguvööndisse, raieala ei ulatu veekaitsevööndisse ja sellel alal puistu säilib, seega ei ole raiel mõju veekogule. Kavandatud raie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raie on kavandatud 1,73 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietöö mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad - langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Otepää loodusalal ja linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Otepää looduspargi ega Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada,

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Metsakaitseeksporti akti ja metsateatise nr 50001065400 alusel on lubatud 1,73 ha suurusel alal raieid kokku mahuga ca 291 tm.

Metsakaitseeksporti akti alusel lubatud sanitaarraie käigus raiutakse eraldisel 8 hukkunud puistu, mistõttu tekib eraldisele 8 lage ala (0,35 ha). Hukkunud puistu koristamine täiendavat metsamaastiku killustumist ja maastikuilme muutust kaasa ei too. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Elustiku mitmekesisus eraldisel 8 lubatud sanitaarraiega tekkivas 0,35 ha suurusel lagedal alal säilib, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Raie ei piirne ega asu Otepää looduspargi ega Otepää loodusala ja -linnuala kaitse-eesmärgiks olevate Natura elupaigatüüpidega ega kaitsealuste liikide mõjualas. Eeltoodut arvestades, ei mõjuta kavandatud raie ebasoodsalt Otepää loodusala kaitse-eesmärke.

Aegjärgse raie viimase raiejärgu korral eraldisel 10 raiutakse raielangilt kõik I rinde puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud. Viimane raiejärk loob soodsa keskkonna noore olemasoleva metsa kasvuks ja uue tekkeks. Raielangile jäetakse säilikpuid vähemalt 20 tihumeetri mahus, mis tagavad elustiku mitmekesisuse säilimise. Raie järgselt küll vana metsa osakaal piirkonnas langeb, aga raielangile ei jää lagedat ala, alal kasvab uus metsapõlvkond. Eraldisel 10 kasvab Metsa majandamise eeskirja § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid 1514 tk ühe hektari kohta (971 vahtrat ja 543 jalakat saart). Eeltoodut arvestades, ei mõjuta kavandatud aegjärgne raie ebasoodsalt Otepää loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke.

Kuna raiete mõjualas ja raialal ei asu Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Otepää linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust ei kahjusta.

Eraldised jäävad jänesekapsa ja sinilille kasvukohatüüpi, kus raietöö külmunud või kuivalt pinnaselt on võimalik teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud ja metsakaitseeksporti aktiga lubatud raied jäävad Otepää looduspargi Vanamõisa-Restu piiranguvööndisse.

Raialadel ja nende mõjualas ei ole Otepää looduspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks..

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, Otepää looduspargi kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Kavandatud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Otepää looduspargi kaitse-eeskirja § 16 lg 5 tulenevalt tuleb raiete tegemisel metsamaal, välja arvatud hall-lepikutes, säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Selleks tuleb jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgedele, õõnsustele, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud raietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseseaduse §55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Otepää loodus- ja linnualade, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega Ametlikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Henri Heimola

Metsahoiu vanemspetsialist

Metsaosakond